

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan toimikauden 2019-2022 aloituskokous

Aika: torstai 12.3.2020 klo 13.00–15:30

Paikka: Sali 4, Eteläesplanadi 4, Helsinki

Osallistujat

Puheenjohtaja

Mari Laakso, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunnan jäsenet

Ari-Pekka Dag, sisäministeriö

Marko Grönholm, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos

Saku Härkönen, ympäristöministeriö

Antti Kahra, Geologian tutkimuskeskus

Eliisa Lotsari, Fiuginet

Mirja Metsälä, Espoon kaupunki (Kuntaliiton nimeämä)

Maaria Mäntyniemi, liikenne- ja viestintäministeriö

Matti Pesu, Väylävirasto

Pete Piirainen, puolustusministeriö

Tarja Riihisaari, Ilmatieteen laitos

Pekka Sarkola, OsGeo Suomi ry, ProGis ry

Riitta Teiniranta, Suomen ympäristökeskus

Rina Tammisto, Tilastokeskus (Pasi Pielan sijaisena)

Laura Vuojärvi, FLIC

Asiantuntijat

Jurkka Tuokko, Maanmittauslaitos (pysyvä asiantuntija)

Juha Saarentaus, Geowise Oy

Sihteeristö

Lena Hallin-Pihlatie, Maanmittauslaitos (siht.)

Hanna-Horppila, Maanmittauslaitos

Poissa

Anna-Maija Marttila, valtiovarainministeriö

Anu Henriksson, työ- ja elinkeinoministeriö

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleeksi. Päätettiin siirtää asialistan kohta 3.3. *INSPIRE Maintenance and Implementation Group (MIG) -ryhmän kokous 19.-20.3* käsiteltäväksi PATINEn seuraavaan kokoukseen, koska MIG-kokous on koronaepidemian vuoksi siirretty uuteen ajankohtaan 18.-19.6. Päätettiin myös käsitellä asialistan kohta 6.1. *Uusi tietohallintolaki* seuraavassa kokouksessa, koska asian esittelijä Antti Vertanen ei päässyt tähän kokoukseen paikalle. Muilta osin [asialista](#) hyväksyttiin.

2. Toimikauden aloitus

Puheenjohtaja kertoi PATINEn [roolista ja lakisääteisistä tehtävistä](#). Kokouksessa läsnä olleet esittäytyivät ja kertoivat lyhyesti roolistaan organisaatioissaan ja kokemuksistaan paikkatietoihin liittyen.

Puheenjohtaja ehdotti, että kokousten alussa PATINEn jäsenet voisivat muutamalla lauseella kertoa oman organisaation/hallinnonalan paikkatietokuulumiset. Jäsenet voisivat myös halutessaan ehdottaa isompia kokonaisuuksia asialistalle käsiteltäväksi olemalla hyvissä ajoin yhteydessä puheenjohtajaan ja/tai INSPIRE-sihteeristöön.

Puheenjohtaja kertoi PATINEn työskentelytavoista. Hän pyysi jäseniä lähettämään osallistumisestaan kuitauksen (hyväksy/hylkää) INSPIRE-sihteeristölle. Varsinaisten jäsenten muutoksista on toimitettava maa- ja metsätalousministeriön kirjaamoon virallinen kirje, sillä muutoksille tarvitaan MMM:n kansliapäällikön vahvistus. Neuvottelukunnan jäsenillä ei ole virallisia varajäseniä. Lähtökohtaisesti varsinainen jäsen välittää kokousmateriaalit sijaiselleen. Sihteeristö on avannut pääsyn Confluence-työtilaan sekä PATINEn jäsenille että nimeämiskirjeessä mainitulle toiselle henkilölle, joten kyseisen henkilön käyttö varahenkilönä on erityisen joustavaa.

Etäyhteydellä osallistuminen kokouksiin ei ole mahdollista. Vuoden 2020 osalta tehdään tarvittaessa poikkeuksia, mikäli koronatilanne niin vaatii.

3. INSPIRE-toimeenpano

3.1. [INSPIRE-toimeenpano Suomessa](#)

Lena Hallin-Pihlatie INSPIRE-sihteeristöstä piti esityksen INSPIRE-toimeenpanosta Suomessa. Esitys on tarkoitettu käsikirjaksi etenkin PATINEn uusille jäsenille, joille INSPIRE-toimeenpano ja -käsitteet saattavat olla vielä vieraita. Hän esitteli myös vuoden 2019 seurantatiedot Suomen osalta ja kertoi muun muassa, että raportointitiedot on nyt komission puolesta julkaistu (Country Fiche 2019).

Puheenjohtaja esitteli muutosehdotukset aineistoluetteloon. Päätettiin hyväksyä muutokset.

3.2. [Laajennetun sihteeristön työsuunnitelman hyväksyminen](#)

Hanna Horppila INSPIRE-sihteeristöstä esitteli PATINEn laajennetun sihteeristön laatiman työsuunnitelman. Kysyttiin, miksi työsuunnitelman Yhteentoimivuus-osion toteutumisen arvioidaan kestävän muita kauemmin. Tuotiin esiin, että yhteentoimivuuden tarkistamiseksi European Joint Research Centerin kehittämä [INSPIRE-Validaattori](#) on vielä testien osalta puutteellinen. Esimerkiksi liitteiden II ja III harmonisoitujen tietotuotteiden testejä ei vielä löydy testivalikoimasta. Lisäksi tiedontuottajilla on eri ohjelmistoja käytössään, ja niiden perusominaisuudet eivät välttämättä vastaa yhteentoimivuusvaatimuksia.

Päätettiin hyväksyä Laajennetun sihteeristön työsuunnitelma.

4. [Paikkatietopoliittinen selonteon toimeenpano](#)

Puheenjohtaja kertoi lyhyesti paikkatietopoliittisesta selonteosta ja sen toimeenpanon tilanteesta. Edistymässä ovat muun muassa toimenpiteet laadukkaampien osoitetietojen saamiseksi, yhteisen paikkatiedon ekosysteemin (Paikkatietoalusta-hankkeen (2017-2019) ja Paikkatiedot tehokäyttöön ohjelman (2020-2022)) kehittämiseksi sekä yhteistyön tehostamiseksi tarkoitetun yhteistyönelimen perustamiseksi.

4.1. [Osoitetietojärjestelmä](#)

Puheenjohtaja kertoi Paikkatietoalustan osoite-osahankkeessa tehdystä työstä, joka jatkuu osana Maanmittauslaitoksen Paikkatietojen tehokäyttöön -ohjelmaa. Esimerkiksi pelastusviranomaisille pelkkä laadukas osoitetieto ei riitä, vaan pitää saada selville reitti ovelle asti. Osoitehaavi-sovellus mahdollistaa sisäänkäyntien ja kulkupisteiden tallentamisen joukkoistamalla. Lisäksi on käynnistetty osoitetietojärjestelmän strateginen ohjausryhmätyöskentely sekä lainsäädäntötyön valmistelu maa- ja metsätalousministeriön vetämänä. Tavoitteena on laatia hallituksen esitys vuonna 2022 osoitetietojärjestelmästä ja siihen liittyvistä tietopalveluista.

4.2. [GeoForum Finland ry](#)

Juha Saarentaus Geowise Oy:stä esitteli ehdotuksen uuden yhteistyöelimen, GeoForum Finland ry:n, perustamiseksi paikkatietoalalle. Selvitys laadittiin maa- ja metsätalousministeriön tilauksesta, ja se valmistui lokakuun 2019 lopussa. Selvitystyössä perehdyttiin myös muiden, lähinnä Pohjoismaiden, vastaavanlaisiin elimiin ja niiden toimintaan.

Valmistelutyö sai jatkoa helmikuun loppuun asti, johon mennessä oli tavoitteena saada paikkatietoalan keskeisiä toimijoita allekirjoittamaan aiesopimuksia, joiden myötä he sitoutuvat olemaan mukana uuden yhteistyöelimen käynnistämässä ja mahdollisuuksien mukaan myös rahoittamassa toimintaa.

Yhteistyöelin tarjoaisi mahdollisuuden alan edustustoiminnalle sekä vaikuttavampaan verkostoon verrattuna nykytilanteeseen, jossa verkostot ovat pieniä ja toisistaan hajallaan. Saarentaus kertoi myös toiveista, että yhteistyöelin voisi edistää alan standardisointia, edistää innovaatiotoimintaa sekä mahdollistaa projekteja, mutta toiveiden toteutuminen riippuu hyvin pitkälti rahoituksen suuruudesta.

Saarentaus kertoi, että yhdeksäntoista tahoa on jo ilmoittanut osallistuvansa yhdistyksen perustamiseen tähtääviin neuvotteluihin, ja näistä noin 50 % on allekirjoittanut aiesopimuksen. Prosessi aiesopimuksen allekirjoittamiseksi on ollut hidas, joten aikataulu on venynyt. Keskusteltiin, miten edetään verkostojen suhteen, joilla ei ole allekirjoitusoikeutta, esim. Fiuginet. Toiminnan käynnistämisen myötä löydettäneen eri toimijoille sopivia yhteistyömuotoja.

Puheenjohtaja esitti toivomuksen, että PATINEn jäsenet edesauttaisivat aiesopimusten allekirjoittamista organisaatioissaan mahdollisimman pian — mikäli mahdollista, jo maaliskuun loppuun mennessä. Vasta riittävän laajan joukon kanssa voidaan käynnistää GeoForum Finland ry:n perustamiseen liittyvät neuvottelut.

Lisätietoja osoitteesta <https://geoforum.fi/>.

5. Laserkeilausohjelma

5.1 [Laserkeilausohjelma](#)

Jurkka Tuokko Maanmittauslaitoksesta kertoi [Kansallisesta laserkeilausohjelmasta ja sen aineistojen jakelun pelisäännöistä](#). Syyskuussa 2019 useampi organisaatio allekirjoitti [Kallio-sopimuksen](#), jonka tavoitteena on vähentää päällekkäistä työtä eri organisaatioissa, säästää verorahoja ja saada yhteiskunnan käyttöön entistä parempia aineistoja. KALLIO on Kansallinen ilmakeilaus- ja laserkeilaus -yhteistyöelin.

Tuokko kertoi, että aineiston jakelussa on haasteita kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Aineisto on julkista, muttei avointa. Maanmittauslaitos ja puolustusvoimat ovat tehneet ehdotuksen aineiston käyttöehdoista ja ovat päätyneet ehdottamaan kolmea käyttäjäryhmää. Käytön osalta sovelletaan lokitusta ja lisäksi edellytetään suomi.fi -tunnistautumista.

Ehdotuksen mukaan yksityishenkilöt, esimerkiksi opiskelijat, voisivat saada käyttöönsä yhden 3000 km² koisen alueen vuosittain. Aineisto myönnetään aina johonkin tiettyyn käyttötarkoitukseen, ja käyttäjä sitoutuu hävittämään aineiston käytön jälkeen.

Selkeytettiin myös, ettei Maanmittauslaitoksen korkeusmalliaineiston resoluutio parane tämän myötä. Lisäksi huomautettiin, että historiatieto olisi syytä säilyttää, jotta voidaan verrata muutoksia.

Riitta Teiniranta Suomen ympäristökeskuksesta kertoi, että SYKE on käynnistämässä selvityksen, jossa selvitetään, millainen yhteinen prosessointialusta keilausohjelman aineiston käsittelyyn voitaisiin rakentaa. Ai-

neistoa syntyy valtavasti, noin 5 teraa vuodessa, joten on tarve yhteiselle prosessointialustalle, jotta ei tehtäisi päällekkäistä työtä. Mikko Hynninen SYKEstä on kesään mennessä laatimassa selvityksen laserkeilausaineiston hallinnasta ja käytöstä, alustan ohjelmistotarpeista ja alustan kapasiteetista. Lisäksi luodaan hallintamalli, jossa selkeytetään julkishallinnon, konsulttien ja mahdollisesti myös yliopiston roolia.

Tiedusteltiin, olisiko prosessointialusta avoin myös muille käyttäjille. Teiniranta vastasi, että periaatteessa on, mutta sen käytöstä joudutaan kuitenkin todennäköisesti perimään maksua. Käyttö ei ole rajattu vain KALLIO-sopimuksen allekirjoittaneille tahoille, vaan kaikille mahdollisille kiinnostuneille, kunhan vain hinnoittelusta päästään sopimukseen.

Todettiin, että laserkeilausaineiston jakeluehdotus vaikuttaa hyvältä. Todettiin, että yhteinen prosessointialusta kuulostaa kannatettavalta hankkeelta.

6. Suositus julkisen hallinnon paikkatietoja koskevista rajapinnoista

6.1 Hyväksyttäväksi [suositus](#) julkisen hallinnon paikkatietoja koskevista rajapinnoista ([esitys](#))

Pekka Sarkola esitteli entisen paikkatieto-JHS -työn sihteerin ominaisuudessa hänen ja paikkatieto-JHS -työn puheenjohtajana toimineen Jari Reinin valmistelemaa suositusehdotusta.

Suosituksena tarkoituksena on varmistaa, ettei paikkatietoja koskevien rajapintojen osalta laadita omia ratkaisuja Suomessa, vaan että ohjattaisiin standardien mukaisten rajapintatoteutusten tekoon silloin, kun se on mahdollista ja sitä mukaa, kun rajapintoja uudistetaan. Samalla tuotiin esiin, että nykyiset paikkatiedon rajapintatoteutukset (WMS, WFS) tulevat olemaan de facto -standardeja vielä pitkään.

Ehdotus sai laajaa kannatusta. Todettiin, että valtiovarainministeriön tiedonhallintalakiin liittyvä lausunto-kierroksella ollut rajapintasuositus jää sen verran yleiselle tasolle, että olisi hyvä tai jopa suositeltavaa tehdä paikkatietoihin liittyviä tarkempia suosituksia. Paikkatietoja koskeva rajapintasuositus nähtiin hyvänä täydennyksenä.

Pohdittiin, onko PATINEn tehtävänä tehdä suosituksia paikkatietostandardien käytöstä. Puheenjohtaja totesi, että suositusten antaminen on hyvin linjassa PATINEn tehtävien kanssa. Myös useat PATINEn jäsenistä totesivat, että olisi tärkeätä saada paikkatietoyhteisön ääni esiin erityisesti nykytilanteessa, jossa on päättämättä, miten (paikkatietojen) standardointityötä on tarkoitus Suomessa jatkaa JHS-työn päätyttyä. Nykytilanne on, että Maanmittauslaitos on luvannut ottaa osan paikkatietoalan standardeista hoitaakseen, ympäristöministeriö osan ja Väylävirasto osan. Vaarana on, että uuden sukupolven standardit jäävät tämän tilanteen vuoksi huomioimatta, jolloin paikkatietopalvelujen yhteentoimivuus voi vaarantua. Tuotiin esiin ajatus, että PATINE voisi ottaa roolia standardoinnin osalta. GeoForum Finland ry voisi myös olla hyvä paikka standardointiasioille, jos toiminnalle saadaan riittävästi resursseja.

Koska useampi PATINEn jäsenistä pyysi lisää aikaa ehdotuksen perehtymiseen, päätettiin suositusehdotus tuoda hyväksymiskäsittelyyn seuraavaan kokoukseen. Jari Reiniä pyydetään seuraavaan kokoukseen kertomaan standardointityön kokonaistilanteesta. Lisäksi otetaan agendalle tähän liittyviä tiedonhallintalain asioita.

7. Paikkatiedot tehokäyttöön -ohjelma

7.1. [Lyhyt tietoisuus](#)

Jurkka Tuokko kertoi, että kolmivuotinen Paikkatietoalusta (PTA) -hanke päättyi vuoden 2019 lopussa. Maanmittauslaitos on jatkanut toimintaa tietyin osin Paikkatietojen tehokäyttö -ohjelmassa. Kyse on nelivuotisesta ohjelmasta, jonka pääpainot ovat ¹⁾ hajautettu tuotanto ja laatu, ²⁾ jo kehitettyjen palveluiden

tuotantoon vientiin ja ³⁾ osoitetietojen kuntoon saaminen. Työtä tehdään yhdessä sidosryhmien, kuten kuntien kanssa.

8. Muut asiat

8.1. ISO TC 211 Geographic information kokous 8.-12.6

Lena Hallin-Pihlatie kertoi, että Suomen Standardisointiliitto ja Maanmittauslaitos järjestävät paikkatietoalan kansainvälisen standardointikokouksen kesäkuussa Espoossa. Kokoukseen osallistuvat eri maiden ISO-standardisointityössä mukana olevat edustajat. Kokouksessa järjestetään myös kaikille avoin Standards in Action työpaja, jonka sisältöä ei ole vielä lyöty lukkoon. (Huom! PATINEn kokouksen jälkeen on saatu tieto, että standardointikokous on peruttu pandemiatilanteen vuoksi)

8.2. [Implementation Guide of the Integrated Geospatial Information Framework \(IGIF\)](#)

Jurkka Tuokko kertoi lyhyesti YK:n IGIF:sta. [Kehyksen toinen osio](#) on nyt tullut kommenteille. Maanmittauslaitos aikoo perehtyä ja tarvittaessa kommentoida dokumentin sisältöä. Kommentteja pyydetään 29.5.2020 mennessä. Mikäli olette kiinnostuneita kommentoimaan, olkaa yhteydessä Heli Ursiniin esimerkiksi sähköpostitse (heli.ursin at maanmittauslaitos.fi).

8.3 Seuraava kokous

Seuraava kokous on sovittu pidettäväksi 5.5.2020. (Kokous saatetaan siirtää myöhäisemmäksi, koska MIG-kokous pidetään vasta 18.-19.6.2020.) Seuraavassa kokouksessa voidaan keskustella strategialinjausten tarpeesta.

8.4 Muut asiat

Fiuginetin järjestämät Geoinformatiikan tutkimuspäivät siirretään pidettäväksi syksyllä.

Lopuksi katsottiin ESRI:n alustalle tehtyä, jatkuvasti päivittyvää [tilannekuvaa maailman koronavirustartuntojen tilanteesta](#).